

—A vegades he sentit una mena de por d'enfrontar la mirada dels altres, però penso que el fet d'escriure poesia ja implica molt aquesta tendència a «l'exhibicionisme». És por de la valoració, no tant l'angoixa en si del fet d'ensenyar-se. Potser aquest ensenyar-se és una mena de necessitat. Suposo que, aquesta angoixa, la sent més un novel·lista. A mi, m'ha passat, a l'hora de plantejar-me el fet narratiu, sentir la sensació que no t'han de veure. En el fons, sempre acabes posant-te tu, d'una manera més o menys clara. Moltes vegades he pensat que els qui escriuen novel·les policíiques, quina personalitat profunda reflecteixen, el qui persegueix el culpable, això de cometre crims en cada novel·la...

Jo porte fumat mig paquet que acaba de comprar... Maria-Mercè no fuma, no pren cafè... No puc estar-me'n de fer-li una pregunta «indiscreta»:

—¿Tu, que no tens «vicis», què fas quan escrius, com t'atures a pensar el que estàs escrivint, a descansar?

—Jo, moltes vegades, he envejat la gent que fuma, perquè suposo que és una mena de pausa. No faig pauses. Quan em poso a escriure sóc molt obsessiva, és una mena de cosa febril. Els moments d'escriure no són gaire relaxats, estan portats per una tensió. El que passa és que tinc una gran capacitat d'abstracció, desconnecto de l'entorn amb una facilitat enorme. A vegades paro el cotxe en un semàfor i apunto una cosa. Porto el poema al cap.

—*Parla'm del teu nou llibre, Desglaç.*

—Penso que és molt clarament la continuació de *La germana, l'estrangera*, en concret de la part que és pròpiament *La germana, l'estrangera*, des del punt de vista del concepte de poema. Potser és més conceptual. Tinc més clar el discurs lògic que hi ha darrere del poema que als poemes que van començar sobretot a partir de *Bruixa de dol*. Això no vol dir que ho sigui per al lector; de vegades un poema que a mi em sembla claríssim, algú el llegeix i li sembla fosc.

La germana, l'estrangera era un món completament femení (la filla, l'amant); a *Desglaç*, que n'és la continuació temàtica, hi apareix la mort del pare. Potser és per una qüestió biogràfica, en un moment neix la meua filla, en un altre mor el meu pare. Però penso que també té una lògica més interna, en la forma com s'interrelacionen els dos temes, el de l'amant i el de la mort del pare. La idea de *Desglaç* és precisament el contrari de *Sang presa*. Hi surt molt una imatge de la sal, pe-

rò en sentit de sal closa, de bloqueig. La imatge de la dona de Lot, l'estàtua de sal, expressa una situació molt típicament femenina, el bloqueig que provoca la impossibilitat de triar entre un passat que només li pertany perquè és viscut, i un futur que és de Lot.

—*Però hi ha un desglaç...*

—Clar, hi ha una voluntat de desglaç. Alguns poemes, els he fet motivada per la pintura de Frida Kalo, que em va impressionar molt. La imatge d'una dona molt marcada per la figura del seu marit, de Diego Ribera.

—*¿Et passa sovint que un poema surta a partir d'una imatge visual?*

—No gaire, més aviat solc tenir motivacions literàries. En aquest llibre hi és la referència, molt inevitable, a Sylvia Plath, al seu poema «The daddy», on expressa la seva relació amb el pare, no tant el real, sinó allò en què es converteix a través de la

mort, una espècie de personatge mític. Llegir aquest poema em va obrir una porta. Això em passa moltes vegades. Penso que tenim pesos enormes damunt la llengua, sobretot les dones, i veure que algú altre, més temerari que tu, va a llocs perillosos (Sylvia Plath, aquests llocs la portaren al suïcidi), facilita que tu hi vagis i que el perill no et sigui tan mortal.

És fàcil parlar amb Maria-Mercè Marçal. I és apassionant, sobretot (per a mi) quan s'atura l'orella impertinent del cassette. Continuem com hem començat, *off the record*. Maria-Mercè Marçal, amb el seu aspecte d'estudiant de filologia, per camins perillosos.

L'Heura, la filla, momentàniament absent a la recerca de cromos, deu estar a punt d'arribar. Abans de tornar cap a Barcelona, un adéu cultural a la ciutat: «¿Està lluny d'aquí la Llotja?». No, és a dues passes. □

XIX FESTIVAL INTERNACIONAL

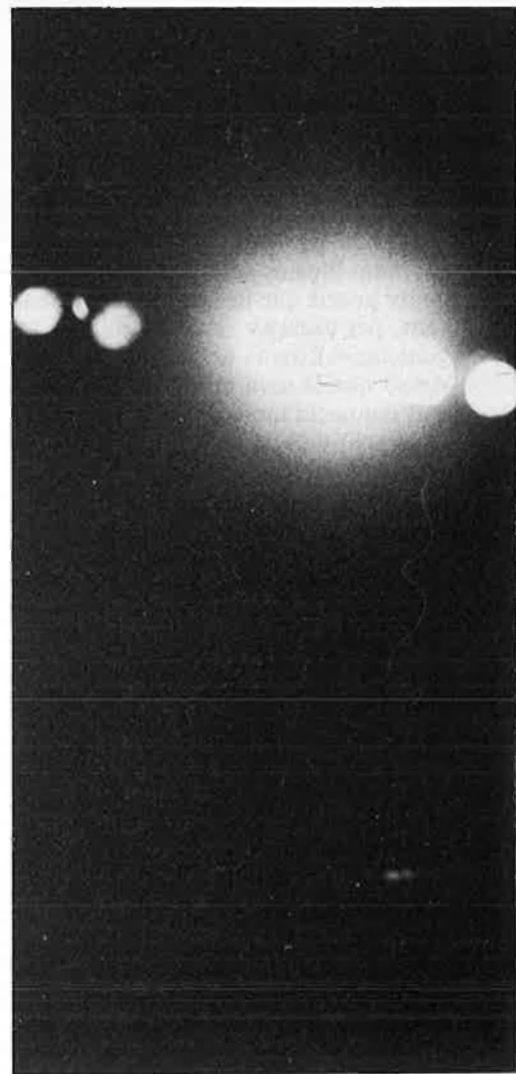
Barcelona, esclat de jazz

Fins al 27 de novembre, els barcelonins tenen ocasió de veure una selecció de les millors figures del «jazz» actual. Sonny Rollins, Chick Corea i Ornette Coleman són algunes de les estrelles presents en un festival on es pot trobar una mica de quasi tots els gèneres.

Santi Palos

Fidel als seus addictes, que són quasi tots les aficionats de la ciutat i rodalies, el XIX Festival Internacional de Jazz de Barcelona ha portat una vegada més, a mitjan tardor, vibracions musicals de luxe. El programa no presenta massa riscos, i sí allò que, més o menys, es pot esperar d'un festival internacional. O sigui, un grapat d'estrelles absolutes, algunes de secundàries, un parell de curiositats, i competents bandes locals com a *supporters*. Tot procurant que hi hagi, dins un marc considerablement conservador, força varietat d'estils. I amb tres escenaris del tot distints: Zeleste,

Una dinovena edició amb quasi tots els gèneres.

el Palau de la Música i la Basílica de Santa Maria del Mar.

Així, el passat 31 d'octubre, el festival s'obria amb una formació llegendària, la Duke Ellington Orchestra. Desaparegut, ara fa tretze anys, el «duc», la direcció corre a càrrec actualment del seu fill Mercer, que no decep els fans del pare, interpretant temes seus, i que fuig de la fàcil crítica de viure del cognom i la nostàlgia, mitjançant uns arranjament moderns, sintetitzador inclòs. I com La Locomotora Negra, que els va precedir en l'actuació, la D.E.O. fa música orientada al ball, força adient per a una sessió inaugural i de caire festiu.

L'oferta de Sonny Rollins (dia 4) era ben diferent. Nascut l'any 30 a Nova York, tingué Lester Young i Coleman Hawkins com a influències primerenques. La dècada dels cinquanta el veié realitzant treballs ara mítics, amb veritables monstres, com Miles Davis, Charlie Parker o Thelonius Monk. Un so particular, com també les noves concepcions d'improvisació que va imposar, el situen com un dels clàssics vi-

vents, i ni els anys de retir, enganxat al zen i al ioga, no han aconseguit fer-li perdre la brillantor de les notes que extreu del saxofon tenor.

La —obligada— representació del blues ha vingut de la mà d'Albert Collins i els Icebreakers (dia 6), un dels grups avui dia més importants del gènere. Com és el cas de molts companys de generació, a Collins, li calgué esperar la maduresa per assolir l'èxit. Després de passar per una infinitat de formacions i enregistrar discos en segells petits, no va ser fins el 78, als quarantais anys, quan el seu nom es posà en lloc destacat a la ment de tots els seguidors del blues. La primera part del concert, la va fer Big Chiel, un quartet cosmopolita, que ha tocat amb Johnny Copeland i Albert King.

Sens dubte, el nom amb més anomenada del festival és el de Chick Corea (dia 9). Se'l podia tenir com una *jazz-star* des de l'any 68, quan amb Miles Davis va enregistrar *In a silent way* i *Bitches Brew*. Després, *Return To Forever* (diverses versions), treballs amb Freddie Hubbard, Gary Burton, Herbie Hancock i Paco de Lucía, entre

d'altres i, de segur, molts dòlars en el compte corrent.

De la vessant *jazz-rockera* del festival, se'n fan càrrec Spyro Gyra, liderats per Jack Beckenstein, i precedits per Azúcar Imaginario, barcelonins i prometedors (dia 10).

La dels *top-jazzmen*, ajuntats amb la intenció de muntar un *super-grup*, és una fórmula vella. Normalment, aquestes formacions solen ser de curta durada, i no van més enllà de la interpretació de *standards*. En això es volen diferenciar The Leaders (dia 11) de la resta d'*all-stars-bands*. Lester Bowie, Chico Freeman, Arthur Blythe i Kirk Lightsey, els seus components, han manifestat que volen intentar una continuïtat, i seguir component expressament per al grup. Es presenten en una sessió doble, compartida amb el quintet de Tony Williams (antic acompanyant de Miles Davis i John McLaughlin).

Amb Ornette Coleman (Original Quartet, dia 16) ens arriba un dels més genials pioners del *free*. En constant recerca de nous camins musicals, fet que el portaria, cap als anys setanta, a la investigació del folklore africà, i pertanyent a la plèiade de Cherry, Haden, Higgins i cia., el seu concert sí que és una cita imprescindible.

Dee Dee Bridgewater (dia 24), per la seva part, serà una bona visita per a tots els que gaudeixen del *jazz* cantat. Aquesta vocalista de Memphis, que ha estat comparada a Ella Fitzgerald i Sarah Vaughan, va iniciar-se en la comèdia musical, i va passar més tard al *jazz*. Ha treballat amb Dizzy Gillespie, Al Jarreau, George Benson i B. B. King. Conjuntament, s'ofereix l'actuació d'Al Cohn, un saxofonista de molta carrera, arrelada principalment a la seva participació, frec a frec, amb Stan Getz, Zoot Sims i Serge Chaloff, en l'orquestra de Woody Herman. L'acompanyarà el Barcelona Swingtet, un *combo* creat i dirigit pel trombonista John Du Buclet, practicant d'un *chamber jazz* que inclou nombroses interpretacions de temes de Count Basie, Duke Ellington, Billy Strayhorn, Thad Jones o el mateix Al Cohn. La seva instrumentació es compon de trompeta, trombó, saxos alt i baríton, secció rítmica i vocalista.

I, per a la clausura (dia 27), l'ocasió de fer una mirada als orígens. Psalms, el formen Lavelle McKinney Duggan, Elizabeth McComb, Jerome Van Jones, Gregory Hunter, Titus Williams i Sangoma Everett, i es dediquen als *spirituals classics* i els *gospels*. Música d'inspiració religiosa, per dir adéu a la dinovena edició del festival. □

